

KWAAD EN GOED VOOR DE WIJZE MAN
STIJGEN BEIDE BOVEN GOED UIT.

GEEN KWAAD KOMT OOIIT VAN GOD;
ALS JE OOIIT DENKT KWAAD VAN HEM TE ZIEN KOMEN,
KUN JE HET MAAR BETER ALS GOED BESCHOUWEN.

IK BEN BANG DAT JULLIE OP DE WEG VAN VERTROUWEN
ALS EEN SCHELE ZIJN DIE DUBBEL ZIET,
OF ALS EEN DWAAS DIE RUZIE MAAKT
OVER DE VORM VAN EEN KAMEEL.

ALS HIJ JULLIE VERGIF GEEFT,
BESCHOUW HET DAN ALS HONING
EN ALS HIJ JULLIE BOOS MAAKT,
BESCHOUW HET DAN ALS BARMHARTIGHEID.

WEES TEVREDEN MET JE LOT,
MAAR ALS JE KLACHTEN HEBT,
GA ER DAN MEE NAAR DE QADI *
EN VERKRIJG GENOEGDOENING VAN HEM,
ZO WERKT DE MIND VAN DE DWAAS!

WAT JE OOK OVERKOMT, ONGELUK OF FORTUIN,
HET IS ONVERMENGDE ZEGEN;
HET KWAAD DAT ERMEE GEPAARD GAAT
EEN VLIEDENDE SCHADUW.

'GOED' EN 'KWAAD' HEBBEN GEEN BETEKENIS
IN DE WERELD VAN HET WOORD:
HET ZIJN SLECHTS NAMEN,
BEDACHT IN DE WERELD VAN 'IK' EN 'JIJ'.

JOUW LEVEN IS SLECHTS EEN HAP IN ZIJN MOND;
ZIJN FEEST IS ZOWEL EEN BRUILOFT ALS EEN WAKE.
WAAROM ZOU DUISTERNIS HET HART ROUWEN?
WANT DE NACHT IS ZWANGER VAN EEN NIEUWE DAG.

JE ZEGT DAT JE HET TAPIJT VAN DE TIJD HEBT UITGEROLD,
STAP DAN VOORBIJ HET LEVEN ZELF EN DE REDE,
TOT JE BIJ HET BEVEL VAN GOD AANKOMT.

JE KUNT NIETS ZIEN, BLIND ALS JE BENT VAN DE NACHT,
EN OVERDAG EEN EENOOG MET JE DWAZE WIJSHEID!

*Een Qadi is een magistraat van de shari'a, de islamitische wet.

Wat is wijsheid? Het is zeker geen kennis. Kennis is een huichelaar, een valse munt. Het lijkt op wijsheid en omdat het op wijsheid lijkt, is het erg gevaarlijk. Je kunt er gemakkelijk door misleid worden.

Kennis komt van buiten, wijsheid ontstaat van binnen. Kennis is handelswaar, je kunt het op de markt kopen; het wordt verkocht, het wordt gekocht. Wijsheid is geen handelswaar, je moet je leven riskeren om het te vinden. Het is geen koopje, het is gokken.

Kennis bestaat uit alles wat je in het verleden hebt geweten. Wijsheid heeft helemaal niets met het verleden te maken, het is van het heden. Het heeft niets te maken met het verleden en het heeft ook niets te maken met de toekomst, want de toekomst is niets anders dan een projectie van het verleden - aangepast, versierd, hier en daar een beetje veranderd, gepolijst, geschilderd - maar het is hetzelfde oude ding dat gerenoveerd is.

Kennis bestaat in tijd; tijd bestaat uit het verleden en de toekomst. Wijsheid kent niets van tijd, wijsheid kent alleen eeuwigheid. Eeuwigheid bestaat alleen uit nu, dit moment, het heden. Eeuwigheid komt niet, gaat niet, het is altijd hier.

Wijsheid brengt vrede, kennis brengt angst. Hoe gelijk ze ook lijken, ze staan lijnrecht tegenover elkaar. Wijsheid brengt tevredenheid, volkomen tevredenheid. Kennis brengt meer en meer ontevredenheid, want de mind bestaat alleen in het verlangen naar meer. De mind is niets anders dan een andere naam voor het verlangen om meer en meer en meer te krijgen. Het is een voortdurend verlangen naar meer.

Als je geld hebt, verlangt het naar MEER geld; als je macht hebt, verlangt het naar meer macht; als je kennis hebt, verlangt het naar meer kennis. Het is hetzelfde proces, de objecten verschillen maar het proces blijft hetzelfde.

Wijsheid weet niets van het 'meer', het is volkomen tevredenheid. En wanneer het 'meer' je omringt, ben je in een constante spanning, een chronische spanning, omdat niets genoeg lijkt te zijn. Je leeft in wanhoop en angst.

Kennis bevredigt het ego. In wijsheid verdwijnt het ego eenvoudigweg, het wordt helemaal niet gevonden. Kennis kent onderscheid, kennis is afhankelijk van onderscheid: dit en dat, hier en daar, nu en dan, goed en slecht, mooi en lelijk, de duivel en god. Kennis is dualistisch - 'ik en gij', dat is haar vorm. Het verdeelt de werkelijkheid. Kennis is schizofreen, wijsheid verenigt.

Wijsheid betekent UNIO MYSTICA. Dan is er geen god en geen duivel, alleen Eén is. Welke naam je aan die Ene wilt geven is slechts een willekeurige keuze. Je kunt het God noemen - maar onthoud dat het niet god is in tegenstelling tot de duivel. De God van wijsheid staat niet tegenover de duivel, het bevat de duivel in zich.

Je kunt het Tao noemen, je kunt het Dharma noemen, je kunt het Logos noemen, of wat je maar wilt. Maar onthoud één ding: het bevat het tegenovergestelde. Dat is het essentiële dat je moet onthouden. Wanneer een wijs man het woord 'God' uitspreekt, zit de duivel erin vervat.

Ken je de oorsprong van het woord 'duivel'? Het komt van de Sanskriet wortel DEV, dezelfde wortel waar het Sanskriet woord DEVATA vandaan komt; ze komen allebei van dezelfde wortel. 'Devata' betekent god, 'devil' betekent satan, maar ze komen voort uit dezelfde wortel, DEV. Het is van DEV dat het Engelse woord 'devil' komt, en ook het woord 'divine'. Het goddelijke en de duivel zijn geen twee dingen.

Het bestaan is één, volkomen één, het is een organische eenheid. Dus wanneer de wijze man het woord 'God' gebruikt, bevat het de duivel. Wanneer de wijze man het woord 'licht' gebruikt, bevat het alles wat duister is. Het is alomvattend, het is inclusief, het sluit niets uit.

Maar wanneer de man van kennis dezelfde woorden gebruikt, is zijn connotatie anders. Wanneer hij het woord 'god' gebruikt, is het tegen de duivel. Wanneer hij het woord 'ik' gebruikt, is het tegen 'gij', wanneer hij het woord 'leven' gebruikt, is het tegen de dood.

Wijsheid kent geen onderscheid. Alle onderscheid moet men laten vallen, alleen dan wordt men wijs. Het onderscheid dat de moraal creëert, het onderscheid waarop ons alledaagse leven bestaat en gebouwd is - al dat onderscheid moet weggelaten worden. Het onderscheid tussen man en vrouw is oppervlakkig, slechts aan de oppervlakte. Het onderscheid tussen materie en mind is ook oppervlakkig, ligt net aan de oppervlakte. Materie is mind die slaapt, mind is materie die wakker wordt. Het onderscheid tussen lichaam en ziel is oppervlakkig. Het lichaam is slechts het zichtbare deel van de ziel, en de ziel is het onzichtbare deel van het lichaam; het zijn geen twee. Wijsheid weet niets van de twee.

En deze wijsheid wordt niet vergaard door informatie te vergaren. Het gebeurt niet zittend in een bibliotheek of op een universiteit, het gebeurt wanneer je oplost in je eigen kern. Het gebeurt door naar binnen te gaan, het gebeurt wanneer je je dieptepunt hebt bereikt. Wanneer je helemaal tot de bodem bent gegaan, explodeert het. Alle onderscheid verdwijnt: plotseling is het leven één. Alles is verbonden met al het andere, alles is afhankelijk van al het andere, alles behoort tot al het andere.

Dan zie je de boom niet los van de aarde - dat is hij niet. Dan zie je de boom niet los van de zon, want dat is hij niet. Dan is de boom verbonden met de zon met subtiele stralen. Zonder de zon zal de boom verdwijnen; hij zal niet meer groen zijn, er zullen geen bloemen meer komen. En zonder de aarde zal er geen sap meer in zitten, zal hij niet meer leven; en zonder de oceaan zal hij ook sterven. En als je diep de boom ingaat, zul je zien dat hij het hele bestaan bevat.

Alfred Tennyson heeft gelijk als hij zegt: 'Als je één bloem kunt kennen, met wortel en al, dan heb je het hele bestaan gekend.' Waarom? Omdat zelfs een enkele bloem alles bevat. Ze heeft deel uitgemaakt van de zon, deel van de maan, deel van de miljoenen sterren, ze hebben zich allemaal in deze kleine bloem gestort. Iedereen heeft eraan bijgedragen - de aarde en dingen die je helemaal niet als verbonden ziet. Een kind dat bij de rozenstruik speelt, heeft de rozenstruik geholpen om te groeien; zonder het kind dat eromheen speelt, zou de rozenstruik er anders hebben uitgezien.

Nu zijn er wetenschappelijke manieren om erachter te komen dat er een verbinding met de roos is wanneer een kind rond de rozenstruik danst, blij is, zingt. De roos voelt de dans, de vibe, en groeit sneller. Het is een vaststaand feit dat rozen sneller groeien als ze muziek horen. Als planten de muziek horen, groeien ze sneller, brengen ze grotere vruchten voort en brengen ze sneller vruchten voort dan anders het geval zou zijn geweest.

Als ze gevoed worden met lawaai, niet met muziek, niet met harmonieuze noten maar met disharmonisch lawaai, dan lijdt hun groei daaronder. Ze blijven achter. Bloemen komen, maar niet optimaal; er blijft iets vertraagd.

Dus alles draagt bij aan al het andere. Je bent wat je bent omdat het bestaan is wat het is. Je bent een intrinsiek deel van dit bestaan. Als je eenmaal in je eigen wezen binnengaat, zul je beschikbaar worden voor het geheel en zal het geheel beschikbaar worden voor jou. Je zult in staat zijn in een nieuw perspectief te zien.

Dus wijsheid is niet kennis. Wat is het dan? Wijsheid is meditatie, wijsheid is stilte, wijsheid is rust, wijsheid is WU-WEI. Wijsheid betekent een staat van volkomen stilte in absolute verbondenheid met het bestaan. Het is een orgastische ervaring van afgestemd zijn op het geheel.

De geleerde man is net een ezel die de last van het verleden draagt - van de geschriften, theorieën, filosofieën en theologieën. Hij kan geen enkele echte vraag beantwoorden, hoewel hij miljoenen onechte vragen kan beantwoorden.

Een Hebreër die op een kleine kar reed, getrokken door een ezel, kwam bij een tolbrug. De tollenaar kwam uit zijn huis en zei: 'Hier, je moet tol betalen voordat je deze brug over mag.' 'Vat! Tol betalen?'

'Ja, vijf cent om de brug over te steken.'

Na een woordenwisseling betaalde de Hebreër de vijf cent en ging verder. In de namiddag kwam hij weer terug, maar nu had hij de ezel op het bok zitten en sleepte hij de kar zelf voort.

De tollenaar kwam naar buiten en zei: 'Hier, je weet dat je vijf cent moet betalen.'

De Hebreër schudde zijn hoofd en wees naar de ezel en zei: 'Praat niet mit mij - vraag de bestuurder.'

De pundit, de geleerde, de academicus, is net als een ezel die op een kar zit en doet alsof hij de bestuurder is. Hij is geen bestuurder. Hij weet niets. Hoewel hij veel kennis heeft vergaard, weet hij nog steeds niets. Weten is een totaal ander fenomeen dan kennis.

De aartsbisschop ging bij een kleine katholieke parochie in een mijnstreek op bezoek om het vormsel toe te dienen. Tijdens de rituelen vroeg hij aan een nerveus meisje wat het huwelijk was.

'Het is een toestand van verschrikkelijke kwelling die degenen die het huwelijk aangaan een tijdlang moeten ondergaan om hen voor te bereiden op een betere wereld,' zei ze.

'Nee, nee,' protesteerde haar rector. 'Dat is niet het huwelijk. Dat is de definitie van het vagevuur.'

'Laat haar maar,' zei de aartsbisschop. 'Misschien heeft ze wel gelijk. Wat weten jij en ik ervan?'

Weten doe je door te ervaren. Kennis is niet je eigen ervaring. Je kunt miljoenen dingen weten zonder ze te kennen - maar vertrouw er dan niet op. Het kan niet in verbinding staan met de waarheid, het kan je het mysterie van het leven niet onthullen.

Twee dames in Boston hoorden de bisschop een opwekkende preek houden over de schoonheid van het huwelijksleven. De dames verlieten de kerk met een opgeheven en tevreden gevoel.

'Het was een mooie preek die Zijne Eerwaarde ons vanmorgen gaf,' merkte de ene op.

'Dat was het,' beaamde de ander. 'En ik wou dat ik net zo weinig over de zaak wist als hij.'

Er is een manier om te weten zonder te weten - dat is kennis. Er is een manier om te weten door echt te weten - dat is de weg van de wijsheid. Wijsheid is existentieel, kennis is intellectueel. In kennis is slechts een deel van je mind betrokken, in wijsheid is je totaliteit ondergedompeld. En het verschil is enorm. Het verschil is ongelooflijk, onmetelijk.

Weten over de werkelijkheid is niet echt weten. Het 'over' leidt je maar in de rondte, maar nooit naar waar het om gaat. Het is om de hete brij heen draaien. Je kunt blijven ronddraaien, steeds maar in de rondte, maar het is bijna zinloos.

Wijsheid heeft een directe benadering nodig. Wijsheid moet in het centrum van de zaak springen, niet steeds maar in de rondte gaan. Door steeds maar rond te draaien kun je vertrouwd raken, maar vertrouwd zijn is niet weten.

In de gewone zin van het woord is alles wat kennis genoemd wordt een verkeerde benaming, want het is niets anders dan geheugen. Het is geen kennis. Geheugen is geen kennis, het is papegaaiachtig.

Kennis is pas echt als je er ooggetuige van bent: zien is geloven. Maar de mensen in de kerken, in de tempels, in de moskeeën zeggen precies het tegenovergestelde. Zij zeggen: 'Geloven is zien.' Hoe kan geloven zien zijn? Geloven kan alleen maar bedriegen. Geloven kan een soort hallucinatie om je heen creëren: als je echt te veel ergens in gelooft, kun je het gaan zien. Maar het is er niet, het is door je mind gecreëerd. Het is gewoon je projectie.

Begin nooit met geloven, anders zul je nooit de waarheid kennen. Ga leeg op zoek, zonder geloof, maar ook zonder ongeloof. Ga gewoon open, niet wetend op deze of gene manier. Ga onschuldig, volkomen naakt.

Er is maar één ding nodig voor de discipel en dat is openheid en kwetsbaarheid - geen geloof. De echte discipel is een agnost. Hij zegt: 'Ik weet het niet. Ik ben KLAAR om het te weten, maar ik weet het niet. En totdat ik het weet, ga ik niet geloven. Voor of tegen, ik zal hoe dan ook niet geloven. Ik blijf openstaan voor de waarheid die op mijn deur klopt. Ik zal op zoek gaan.'

Maar daar is veel moed voor nodig - om te zoeken zonder geloof, zonder ongeloof. De mind verlangt ernaar om te geloven, omdat hij zich kan vastklampen aan het geloof, dat hem veel troost biedt. Hij begint te voelen: 'Ik weet het - een klein beetje, maar ik weet het tenminste. Ik ben niet volkomen onwetend.'

De discipel heeft de moed nodig om volkomen onwetend te zijn. In die onwetendheid ontstaat onschuld. In die onschuld kun je geen ego in jezelf vinden. Ego heeft geloof nodig - OF ongeloof, dat niets anders is dan negatief geloof zijn. De ene gelooft in god, de andere gelooft niet in god, maar beiden zijn koppig en dogmatisch. Beiden hebben krukken om op te leunen.

Gooi al je krukken weg. Alleen dan is er een mogelijkheid om de waarheid te kennen. En dat is wat ik bedoel met 'een ander soort weten': de werkelijkheid ZIJN, niet informatie erover krijgen.

Ken liefde door liefde te zijn, dan is het wijsheid. Je kunt naar het British Museum gaan en alles vinden wat er over liefde is geschreven, en je kunt een geweldige doctoraalscriptie over liefde schrijven, maar je zult niets over liefde hebben geweten. Je zult niets van de liefde geproefd hebben, zelfs geen druppel op je tong. Je kunt misschien heel erg slim worden over liefde, je kunt er misschien over praten, maar je zult niet in staat zijn om het te leven. En onthoud, tenzij je in staat bent om het te leven, ken je het niet.

Het echte weten komt door die werkelijkheid te zijn, door één te zijn met of in eenheid of identiteit met die werkelijkheid in haar zelflichtende staat.

In Zen zeggen ze dat je eerst naar het bamboebos moet gaan als je een bamboe wilt schilderen. Leef met de bamboes in allerlei seizoenen: laat er zomer en winter en regen zijn, en leef met de bamboes zodat je kunt voelen hoe de bamboes zich voelen. Als het donker is en de nacht is stil

met de sterren erboven, voel dan hoe de bamboes het voelen. Als de zon opkomt en het waait hard en de bamboes zwaaien en dansen, voel dan hoe de bamboes dat voelen. En als het regent en de bamboes verrukt zijn, laat die verrukking dan binnen in je wezen.

Word eerst een bamboe als je een bamboe wilt schilderen. Als je de bamboe niet van binnenuit kent, als je je niet volledig vereenzelvigd met de bamboe, zal alles wat je schildert slechts een foto zijn, geen schilderij. Dat is het verschil tussen een foto en een schilderij. Geen enkele camera zal ooit zoiets kunnen doen als Van Gogh; geen enkele camera kan dat.

Laatst nam een beroemde schilder, Kelly, sannyas. Hij heeft een schilderij van mij gemaakt zonder me ooit gezien te hebben, maar hij heeft het gevoel gevangen. Het is misschien niet helemaal precies mijn gezicht, want hij had me niet gezien toen hij het schilderde. Maar het heeft de kwaliteit van mijn wezen.

Hij heeft me zittend geschilderd, omringd door bergen. Hij heeft niet alleen mijn kwaliteit gevangen - zelfs de bergen die mij omringen hebben dezelfde kwaliteit, hetzelfde meditatieve, dezelfde stilte, dezelfde kalmte, dezelfde koelte. Er is een geweldige harmonie tussen mij en de bergen. Geen camera zou dat ooit kunnen.

Toen de camera voor het eerst werd uitgevonden, dacht men dat schilderen nu snel uit de tijd zou zijn, dat portretten uit de tijd zouden zijn. Maar precies het tegenovergestelde is gebeurd: schilderen heeft door de camera een nieuwe dimensie gekregen. Alle nepschilders zijn verdwenen, omdat hun werk door de camera kan worden gedaan. Nu kunnen alleen de echte en authentieke schilders nog bestaan.

Vóór de camera werd de technicus die het gezicht in de juiste verhouding kon schilderen beschouwd als een groot schilder. Nu kan dat gedaan worden door de camera, en nauwkeuriger. Dus is dat soort technicus-schilder niet langer nodig. Nu is er alleen nog een meditatieve schilder nodig, iemand die niet van buitenaf maar van binnenuit kan werken.

Toen ik laatst Kelly inwijdde, voelde ik dat hij die kwaliteit in zich heeft die met iets kan meedoen, die met iets kan samenvallen. Ik heb hem een nieuwe naam gegeven, Anand Nado: gelukkig geluidloos geluid. Dat is de kwaliteit van meditatie. Er is geen geluid, het is geluidloosheid, maar toch is er een grote melodie - ongehoord, onhoorbaar, maar de melodie is er. Er is geen specifieke kleur, maar het is heel kleurrijk. Het is een paradox, die staat. Je bent en je bent niet, en beide zijn waar.

Je bent in FANA en toch ben je in BAQA. Je bent volkomen afwezig, FANA, en je bent volkomen aanwezig, BAQA: je bent beide tegelijk.

Nado heeft die kwaliteit. Toen ik hem zag, in zijn ogen keek, zag ik hoe hij mij kon schilderen. Van ver weg in Amerika, zonder mij ooit gezien te hebben, kon hij de ziel vangen. Hij moet in een diepe participatie zijn gevallen vanuit dat verre land - een afstand van duizenden kilometers, maar hij kon in gemeenschap met mij treden.

Kennis gaat over en over; het is geen gemeenschap. Daarom zeg ik steeds weer dat de kunstenaar veel dichterbij de mysticus staat dan de wetenschapper, dan de technicus, dan de professor; de kunstenaar staat veel dichterbij. En in sommige momenten is de kunstenaar bijna een mysticus - hoewel het slechts momenten zijn; ze komen en verdwijnen, dan valt hij weer terug naar het alledaagse.

De mysticus leeft op de hoogten, hij heeft daar zijn huis gemaakt. De kunstenaar bereikt soms die hoogten; in sommige zeer kostbare momenten stijgt hij op en zweeft hij daar. Maar hij is niet in staat om op die hoogten te leven; hij valt terug.

Ik hoop dat Nado de capaciteit heeft om die hoogten te bereiken en daar nu een permanente bewoner zal worden.

Dat is waar sannyas helemaal om gaat. Je hoeft niet terug te keren naar het alledaagse, je kunt vierentwintig uur in het sacrale blijven. Dat is wijsheid.

En die staat is zelf-verlichtend. Telkens als je in staat bent om in gemeenschap te treden, als je in gemeenschap kunt treden met bamboes die wiegen en dansen in de wind en in de regen, heeft die ervaring van gemeenschap een zelfhelderheid in zich. Het is vanzelfsprekend, je hebt geen andere bewijzen nodig.

Als je in gemeenschap kunt treden met een mens - je vrouw, je man, je vriend, je kind - is die gemeenschap vanzelfsprekend. Het is zo krachtig, het is zo overweldigend, dat je geen ander bewijs nodig hebt. Het is genoeg van zichzelf. Daarom is Jezus, ook al blijft de hele wereld zeggen dat er geen God is, wanneer hij tot die gemeenschap komt, bereid om zijn leven te riskeren, maar is hij niet bereid om te zeggen dat er geen God is.

De hele wereld zegt tegen Mansoor: ' Hou op met jezelf tot God uit te roepen!' Het is een te groot risico; Mansoor wordt er keer op keer op geweest. Zelfs zijn eigen meester zei tegen Mansoor: 'Hou op met te beweren "ANAL HAQ, ik ben God, ik ben de waarheid!" want de mensen zijn erg fanatiek, ze zullen je doden.'

Mansoor zei: 'Dat valt te accepteren, ze kunnen me wel doden. Maar wat er in mij gebeurt is zo duidelijk - ook al is de hele wereld tegen mij, dat zal niets uit maken. Ik zal nog steeds verklaren "ANAL HAQ, ik ben waarheid" omdat ik dat ben!'

Het is een zelf-verlichtende staat. Wijsheid is zelf-ophelderend. Kennis is niet zelfhelder, kennis heeft ondersteuning nodig.

Vaak ontvang ik brieven van professoren, academici en geleerden die zeggen: 'Waarom geeft u in uw boeken geen voetnoten of een appendix, zodat men kan weten waar deze citaten vandaan komen en op welk gezag?'

Wat ik zeg is zelf-helder. Het heeft geen voetnoten of bijlagen nodig. Het heeft geen ondersteuning nodig: Ik ben genoeg voor mezelf. Wat ik zeg wordt gezegd op mijn eigen gezag. Ik probeer geen enkele hypothese te bewijzen door ze met veel argumenten te ondersteunen, door gegevens te verzamelen die haar ondersteunen.

De Upanishads hebben geen voetnoten, de Koran kent geen voetnoten. Boeddha heeft geen bronnen gegeven - van waar en op welke autoriteit hij spreekt.

Wanneer de waarheid aankomt, is ze zelf-helder. Onthoud dat het de onwaarheid is die bewijzen nodig heeft. Het is de twijfel in jou die bewijzen verzamelt. Jouw bewering is geen bewering die op zichzelf kan staan; ze heeft bewijzen nodig.

Kennis verzamelt veel informatie, gegevens en argumenten. Wijsheid is er gewoon: naakt, onschuldig, beschikbaar voor iedereen die er klaar voor is.

In die momenten van zelf-verlichtende wijsheid is er het onmiskenbare besef dat objecten als zodanig nooit echt direct gerelateerd zijn aan of gekend worden, maar dat het alleen de kennis van objecten is, zoals die plaatsvindt in het bewustzijn, die ooit ervaren of gekend wordt. Daarom zijn alle objecten in wezen slechts objectiveringen van, en herleidbaar tot, puur bewustzijn, de enige echte werkelijkheid. Met andere woorden, wat gekend wordt is niet wezenlijk verschillend van het proces van kennen of gewaar-zijn van het gekende, en het kennen is niet wezenlijk verschillend van de kenner, zodat men beseft dat de wereld in wezen de kenner zelf of het zuivere bewustzijn is, en dus is alles EEN.

Wanneer je in die staat van wijsheid bent - zelf-helder, stil, volkomen ontspannen, absoluut thuis - ontstaat het besef dat bewustzijn alles is, want alles wat gekend wordt, wordt gekend door bewustzijn. Wat gekend wordt is niets anders dan een reflectie in bewustzijn, wat gekend wordt is niets anders dan een formatie in bewustzijn. Alle vormen ontstaan in de oceaan van bewustzijn en verdwijnen. Maar het bewustzijn blijft, verblijft, het is eeuwig.

Bijvoorbeeld, wanneer je overdag je ogen opent na de diepe slaap van de nacht, verander je van de ene wereld in de andere. Een moment ervoor was je je totaal niet bewust van deze wereld - het huis, de vrouw, de kinderen, de mensen, de buurt. Je was verdwaald in een andere wereld, de wereld van dromen, en je was deze wereld helemaal vergeten. Nu open je je ogen en de wereld van dromen begint te verdwijnen. Binnen enkele seconden is hij verdwenen en word je volledig alert op deze wereld, de wakkere wereld. De hele dag zul je erin leven. 's Nachts val je weer in slaap en verdwijnt deze wereld en ontvouwt de droomwereld zich.

Overdag vergeet je alles over de droomwereld. In de droomwereld vergeet je alles over de waakwereld. Maar één ding blijft er permanent: het bewustzijn. Degene die naar de waakwereld kijkt en degene die naar de droomwereld kijkt. Slechts één ding blijft constant; dat constante ding wordt je opperste zelf genoemd, ATMAN, ik-ben-heid. Het is niet het ego, want het ego zelf is een formatie die komt en gaat.

Er zijn momenten waarop je geen ego voelt. Als je naar een prachtige zonsondergang kijkt, vergeet je het ego helemaal - maar je bent daar als een pure getuige, zonder idee van het ego. Als je naar muziek luistert, vergeet je helemaal je ego. Je herinnert je niet meer wie je bent, je wordt er onbewust van. Maar de toeschouwer is er nog steeds.

In diepe liefde, vooral in de piekmomenten van orgastische ontlading, vergeet je je ego helemaal. Je bent gewoon een kloppende energie, een grote pulserende energie, zonder ego. Maar de getuige is er. Je spiegel blijft weerspiegelen wat er ook gebeurt.

Wijsheid betekent deze spiegel kennen die alles reflecteert. Hij reflecteert het goede, hij reflecteert het kwade, hij reflecteert het lelijke, hij reflecteert het mooie. Maar als je eenmaal begrepen hebt dat dit allemaal weerspiegelingen zijn en je achter alle weerspiegelingen dezelfde blijft, wat is dan het verschil tussen het lelijke en het mooie, het goede en het slechte? Het zijn allebei golven in jou - één golf noem je lelijk, een andere golf noem je mooi, maar beide golven zijn jouw golven. Het is gewoon bewustzijn dat danst.

Deze realisatie bevrijdt. Het bevrijdt je van dualiteit en maakt je in staat om één te worden met het non-duale, het Ene.